

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/65/2023
Identifikačné číslo spisu:	8522010059
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8522010059.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu na neverejnom zasadnutí konanom 29. novembra 2023 v Bratislave v trestnej veci obvineného V. R. pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 13. apríla 2023, sp. zn. 8To/48/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného V. R. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej tiež „okresný súd" alebo „súd prvého stupňa") z 26. septembra 2022, sp. zn. 1T/12/2022 bol obvinený V. R. (ďalej tiež „obvinený" alebo „dovolateľ"), uznaný vinným z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 2.1.2022 v čase okolo 09:00 hod. pod vplyvom alkoholu v množstve najmenej 0,75 mg etanolu na liter vydychnutého vzduchu, čo predstavuje 1,56 promile alkoholu v krvi, viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia, evidenčné číslo B., po ceste I/68 v obci Ľubotín, okres Stará Ľubovňa, smerom od Starej Ľubovne na Lipany, pričom na odstavnej ploche v blízkosti parkoviska oproti kostolu na ul. Hlavnej v obci Ľubotín bol zastavený a kontrolovaný hliadkou OO PZ Ľubotín.

Okresný súd za to obvinenému podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 Trestného zákona, uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne okresný súd podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného zákona uložil obvinenému trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v trvaní 70 (sedemdesiat) mesiacov.

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením z 13. apríla 2023, sp. zn. 8To/48/2022 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie zamietol.

Proti naposledy uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom ustanoveného obhajcu, vo svoj prospech dovolanie, a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený s poukazom na zásady ukladania trestov namietal súdom uložený druh trestu a jeho výmeru z dôvodu jeho „prísnosti“ v dôsledku údajne nesprávneho vyhodnotenia príťažujúcich okolností, a rovnako okolností týkajúcich sa jeho osoby vo všetkých súvislostiach argumentujúc v podstate tým, že Trestný zákon definuje účel trestu, jeho základné funkcie a zásady pre uloženie trestov. Okrem represívnej a výchovnej funkcie trestu kladie dôraz na zásadu humanity, z ktorej vyplýva zákaz neprimeranej sankcie vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam prípadu a pomerom páchatelia. Stupeň závažnosti činu má zásadný význam pre rozhodnutie o základnej otázke trestného konania (otázke viny a trestu). Trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). V kontexte uvedeného zastáva názor, že mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v rozpore so zásadami ukladania trestov, ktorý nevedie k splneniu účelu trestu a je najmä v rozpore s podmienkou primeranosti trestu. Podľa jeho názoru s ohľadom na povahu skutku, mal súd pristúpiť k alternatívnym testom, a teda uložiť trest domáceho väzenia alebo peňažný trest, resp. pristúpiť k iným alternatívam k nepodmienečnému trestu odňatia slobody. S poukazom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozhodnutím krajského súdu, ako aj rozhodnutím okresného súdu bol porušený zákon a súčasne postupom podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie Krajského súdu v Prešove z 13. apríla 2023, sp. zn. 8To/48/2022 a vec vrátil uvedenému súdu na ďalšie konanie.

Dovolanie bolo v zmysle § 376 Trestného poriadku zaslané na vyjadrenie ostatným stranám konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Stará Ľubovňa (ďalej len „prokurátor“), ktorý vyslovil názor, že v prejednávanej veci nie sú splnené dôvody splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Súdom uložený trest, ktorý namieta dovolateľ, bol uložený v súlade s ustanoveniami Trestného zákona a v rámci zákonnej sadzby. Prokurátor preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol.

Vyjadrenie prokurátora bolo doručené obhajcovi a dodatočne zo strany dovolacieho súdu aj obvinenému (I. ÚS 355/2015).

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že boli splnené podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že vyššie uvedené dovolanie je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Vo všeobecnosti Najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych procesných a hmotnoprávnych väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne

skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa však týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich subsumpcie a hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu podľa § 371 Tr. por., v opačnom prípade je dovolací súd oprávnený subsumovať námietky pod iný, zodpovedajúci dovolací dôvod tak, aby riadne podliehali dovolaciemu prieskumu, prípadne dovolanie vecne nepreskúmať, ak ide o námietky, ktoré nespádajú pod žiaden dovolací dôvod a sú v dovolacom konaní nepreskúmateľné (R 120/2012).

Obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku a nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je pochybenie súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to v takej intenzite, že to zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (a *contrario* § 371 ods. 5 Tr. por.).

O nesprávnu aplikáciu práva ide najmä vtedy, ak bol skutok v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, hoci o trestný čin v tomto prípade nešlo, alebo ak išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý sa nachádza v právnej vete napadnutého rozhodnutia, teda ak skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom takáto nesprávna subsumpcia bola v neprospech obvineného (teda spravidla pôjde o prísnejšiu skutkovú podstatu). Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potom nesprávna aplikácia určitého ustanovenia hmotnoprávnej povahy.

K námietke obvineného, ktorý s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, napadol výrok o treste spočívajúci v tvrdení, že uložený nepodmienečný trest odňatia slobody je neprimerane „prísny“, je potrebné uviesť, že pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste (s výnimkou trestu odňatia slobody na doživotie) napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Ide o osobitný dôvod dovolania (vo vzťahu k použitiu hmotnoprávnych ustanovení Trestného zákona týkajúcich sa výlučne otázok ukladania trestov), ktorý má v uvedenom smere povahu *lex specialis* oproti dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto dovolací dôvod podľa písmena i) sa vo vzťahu k otázke uloženého trestu nepoužije. Z tohto dôvodu námietky obvineného posúdil v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je naplnený len podľa jeho výslovného znenia, a to v prípade, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa, a teda netýka sa primeranosti (výšky) druhu trestu prípustného podľa zákona a uloženého v rámci zákonnej sadzby. Samotná neprimeranosť uloženého trestu (resp. námietky obvineného proti druhu a výmere trestu z dôvodu jeho „prísnosti“ v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia príťažujúcich okolností, ak ide inak o trest podľa zákona prípustný a výmera toho trestu je v rámci zákonnej trestnej sadzby), nemôže byť relevantne uplatnená v rámci žiadneho zo zákona taxatívne vymedzených dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Platí totiž, že obsah konkrétnych uplatnených námietok, tvrdení a právnych

názorov, o ktoré je v dovolaní opieraná existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a teda nestačí len formálny poukaz na ustanovenie obsahujúce niektorý z dovolacích dôvodov. Táto námietka obvineného je tak v predmetnej veci bez právneho významu.

Čo sa týka ostatných námietok, vo vzťahu k rešpektovaniu požiadavky primeranosti trestu je nutné prisvedčiť dovolateľovi v tom, že druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu. V posudzovanej veci súd prvého stupňa pri ukladaní trestu obvinenému aplikoval ustanovenie § 289 ods. 1 Trestného zákona, s použitím 38 ods. 2 Trestného zákona [zistiť jednu poľahčujúcu okolnosť § 36 písm. l) a jednu priťažujúcu okolnosť (§ 37 písm. m)] a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) mesiacov nepodmienečne, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Zároveň súd podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného zákona uložil obvinenému trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v trvaní 70 (sedemdesiat) mesiacov. Najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, jedná sa o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťa a rovnako aj výmera toho trestu je v rámci zákonnej trestnej sadzby.

V tomto smere najvyšší súd s poukazom na záznamy vyplývajúce z odpisu Registra trestov k osobe obvineného, považuje za vhodné pripomenúť, že obvinený v rámci skúšobnej doby podmieneného odsúdenia spáchal úmyselný trestný čin (t. j. v čase, keď bol trestným rozkazom okresného súdu právoplatne podmienenčne odsúdený na trest odňatia slobody na 2 roky so skúšobnou dobou v trvaní 4 roky). Ustanovenie § 49 ods. 2 Trestného zákona tak explicitne vylučuje, aby súd výkon trestu odňatia slobody opätovne odložil, hoci by na to aj dôvody uvedené v § 49 ods. 1 Trestného zákona existovali. Inak povedané, zákon zakazuje uložiť obvinenému „podmienku na podmienku“. V danom prípade ide o recidívu v rámci skúšobnej doby predchádzaného podmieneného odsúdenia, a teda uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody v trvaní sedem mesiacov, mierne nad polovicu trestnej sadzby vymedzenej v ustanovení § 289 ods. 1 Trestného zákona, je tiež z tohto pohľadu adekvátne. Len pre úplnosť sa žiada uviesť, že druh a výmera trestu zodpovedá kritériám uvedeným v § 34 Trestného zákona, zohľadňujúc všetky individuálne okolnosti prípadu, vrátane hodnotenia osoby obvineného, jeho pomery a možnosť jeho nápravy, pričom súčasne odráža rozsah a charakter jeho trestnej činnosti, uloženie sankcií v rámci administratívneho trestania, s ohľadom na mieru spoločenskej škodlivosti jeho protiprávneho konania. Účel trestu nemohol byť dosiahnutý miernejšími prostriedkami Trestného zákona, a teda ukladaním a výkonom tzv. alternatívnych trestov, na ktoré obvinený poukazuje vo svojom dovolaní. Je teda zrejmé, že námietky obvineného sú v tomto smere neopodstatnené.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a preto dovolanie obvineného V. R. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.